

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦь РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
"LA PATRIE"DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
"DAS VATERLAND"Банковое кonto: Zeitung "Baekauščina",
Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
"THE FATHERLAND."

№ 46 (380)

Нядзеля, 17 лістапада 1957 г.

ГОД ВЫДАНЬЯ 11

Крыававы білянс Каstryчніка

Савецкая гісторыяграфія цвердзіць, што толькі большавіцкая каstryчніцкая рэвалюцыя 1917-га году ў большавізме наагула з ягонаі нацыянальнай палітыкай зразумелі патрэбы беларускага народу і «уніяцкім» ў гісторыі стварылі запрауды вольную беларускую дзяржаву», — як гаворыць, прыкладам, Гарбуноў у часапісе «Коммуnist Belarусі» за красавік гэтага года. Што-ж у запраудынасці даўна гэтая рэвалюцыя і большавізм беларускому народу?

Існі за ёсё траба адразу адзначыць, што большавізм быў заўсёды чужы беларускаму народу. Ў валкоз на каstryчніцкую рэвалюцыю ў Ресе. Беларусы склікалі ў студзені 17-га году Усебеларускі Кантрэс, які пастаўіўся юнія варожка да большавізму. Выбраная гэтым Кантрэсам Рада абвесьціла Беларусь актам 25-га Сакавіка 1918-га году незалежнай дэмакратычнай рэспублікай, якая мела ахопліваць усю этнографічную Беларусь.

Што большавізм быў Беларусам чужы, не хавалі раней і самі большавікі. Кнорын, у выданай ў 1925-ым годзе кнігі «1917 год в Белоруссии и на Западном фронте», між іншага пісаў: «Ад расейскага большавізму, ад Расейскай Сацыял-дэмакратычнай Рабочніцкай Партыі (большавікоў), а не ад нацыянальнасацыялістычных партый із гісторыі камунізму на Беларусі». Ведамы-ж камуніст Панава ў 1951-ым годзе прызнаўся: «Перамогу савецкай улады ў Беларусі ў значнай ступені забяспечыў той факт, што тут праходзіў заходні фронт, на якім быў сконцэнтраваны масы работнікаў і сялян цэнтральных раёнаў Ресе, агрэгаваны ў жаўнерскія шыны!». (падкр. наша — П. З.)

Албанац усё большы рост нацыянальна-руху ў Беларусі прымусіў большавікоў пераглядзіць свае паніядніе пасылкі ініцыяваў, якія пытальні. Найбольшым-ж ўдарам для іх было абвешчанне Беларусі дэмакратычнай рэспублікай. У супрацьвагу, 23-га снежняні 1918 году Цэнтральны Камітэт расейской камуністичнай партыі большавікоў прымеў пасанову аб стварэнні Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі.

Треба сказаць, што гэтая Савецкая Сацыялістычнай Рэспубліка Беларусі мела абыманаць практична ўсе беларускія этнографічныя землі. На чале ўраду быў паслаўлены Беларус Зымітрап Жылунович. Усё гэта адиак было толькі часам.

Ужо у канцы студзеня 19-га году ЦК Расейской камуністичнай партыі прыймае пасанову аб злыцці Беларускай і Літоўскай савецкіх рэспублікі з Літоўска-беларускую Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку, якая была фармальна абвешчаная 17-га лютага 19-го года. Ад Беларусі быў адарваны Магілёўская, Віцебская і Смаленская губерні і былі далучаны да Расейской Савецкай Федэратыўнай Сацыялістычнай Рэспублікі. З ураду быў выключаны беларускія камуністы на чале з Жылуновічам, які пазней быў злыкідаваны.

Накінутая большавікамі Літоўска-Беларускія Савецкія рэспублікі не магла задавальняць і Беларусаў, і Летувісаў. Апошні ўжо здолелі стварыць сваю незалежную дзяржаву. Тому ўжо ў ліпені 1920 г. склікаецца паседжанне большавіцкага Менскага Ваенна-рэволюцыйнага Камітета, на якім ізноў прымеца «Дзяржарыя» аб абвешчанні незалежнай савецкай сацыялістычнай рэспублікі Беларусі. Гэтая рэспубліка абымае цяпер толькі шэсць паветаў Менскай губерні. Толькі ў 1924 годзе, на дамаганьні беларускіх камуністычных да Беларусі даолучылі многія раёны Віцебскай, Гомельскай, і некалькі раёнаў Смаленскай губерні. Аднак вялікая частка этнографічных земляў Беларусі і надалей засталася паза межамі БССР.

У 20-х гадох, у толькі-што створаных нацыянальных рэспубліках існавала

гадзе было сканфіскавана і зьнішчана 1778 чаасовых працаў і зборнікаў з гісторыі, этнографіі, Фальклёру беларускага народа, а таксама літаратурныя і наукоўскія працы — агульной колькасцю 12-ці мільёнаў экзэмпляраў.

Урэшце, у 1933 годзе была праведзеная рэформа беларускай мовы пісьма. Яна была праведзеная пад выглядам імперыялізму нечакана праявілася ў канцы 20-х гадоў і яна была вельмі жорсткай. Рэакцыя расейскага чырвонаўскага міністру Беларусі на чырвонай мове пісьма. Яна была праведзеная пад выглядам «прападарызы» «ачынчынія» мовы — падносіла нацыянальныя істынныя элемэнты. На самай-ж справе гэта быў факт відавочнай усім русыфікацыі беларускай мовы.

1936-38 гады, гады сталінска-яўрэйскага терору, таксама выклікалі вялізарныя ахвяры ў беларускім народзе. Чынорэзічалі ўсіх рэшткі інтэлігэнцыі, гравадзкія прадаўнікі й асабліва сляпінства прыграічных раёнаў.

У 1939 годзе Заходняя Беларусь, якая дасюль знаходзілася пад польскай акупаций, апінулася пад большавікамі. Началіся новыя рэпресіі. Толькі на працягу 1939-41 гадоў з гэтай часткай Беларусі было дэпартавана больш за сто тысяч Беларусаў, высыпалі беларускую інтэлігэнцыю, удзельнікаў анты-савецкіх паўстанняў 1918-20 гадоў, якія заліклі ў Польшчу, духавенства, сябровы масавай арганізацыі «Беларуска-работніцкі Грамада», і навет скірбам камуністычнай партыі Заходней Беларусі. Але найбольш жудасны масавы дэпартамент беларускага насельніцтва былі праведзены на пасля выгнанія Немцамі з Беларусі. Высыпалі на толькі гэтым заліклі калібранты, але і духавенства, якія заліклі ўсіх гэтых ахвяраў, пад ахвярніцтвам ахвяраў, але і духавенства, якія заліклі ўсіх гэтых ахвяраў, пад ахвярніцтвам ахвяраў.

Дэпартамент беларускага насельніцтва працягваў і да сінінніга дна. Пад выглядам асеваеміння патінных земляў і пабудовы сацыялізму ў Сібіры, большавікі высыпалі тысячы беларускай моладзі, іх гледзілі на то, што беларускі землі пусцелеюць і зарастаюць хмызняком. У выніку, тэртыярыяльная Беларусь, якая паводле афіцыйных дадзеных, у пачатку 50-х гадоў налічвала каля 10 мільёнаў чалавек, у 1956 годзе мела толькі восем мільёнаў жыхарства. Калі сэрэдні прырост дараслага насельніцтва па ўсім Савецкім Саюзе за апошнія два гады раўненча

шарку, у якой маліліся Беларусы, і якую наша славная Царкоўная Рада купляла ад даўжайшага часу, Камітэт БНД, каб ратаваць беларускі прэстыж, пастаўніцтву на матчымаўцы спадучыць гэтыя дзяўзе справы, г. зн. набыць ад падзеі будынак, дзе-б мяцьліліся царквы і грамадзкія арганізацыі.

Дзякуючы актыўнай дзеяйнасці Камітэту (К. Мерляка) і дапамозе кангрэсмена Франсіса Э. Дорні удалося хутка ўзгадніць праекты Прэзідзіянальную царкву.

Царква месціцца ў цэнтры Брукліну пры галоўнай авенізе Атлантык і Бонд вуліцы. Вялікі будынак (40 на 80 футаў) мае два паверхі і падвал.

Першая сутычка была за то, дзе месціцца царква — на нізе, пад каверс. Аргументы атных: на версе заліўкі ў царкву, а на нізе — якраз падкотніць, ёсьць кватэра для Уладзікі і дзяўзе кашылары. Аргументы іншых: не кананічна, каб над царквой танцаваці, пагроза пераходу ў расейскую юрыдыкцыю. Сівіцкія дзеяйнікі, каб не разгортваць вялікага боя ды ўзгушы на ўлагу аргументы духоўных уладаў, зтадзілі, каб царква была наверсе, але з тым, што там мае быць месца таксама на два пакой для грамадзкіх патрэб.

Вяртаючыся да томы, треба адцісніць, што як толькі Камітэт набыць царкву, але і духавенства, якія заліклі ўсіх гэтых ахвяраў, пад ахвярніцтвам ахвяраў.

Камітэт набыць царкву Беларускага Народнага Дому ў Нью Ёрку быў заснаваны яшчэ ў 1952 годзе. Ён зьбіраў грошы, каб купіць дом для грамадзк-культурных патрэб. Але перад Вялікім сёлетам, калі Расейцы спалісі купілі

6,26 працэнтаву лык у Беларусі ён дасыпіл толькі 2,63 працэнтаву. Чым усё гэта тумураўчыць? Толькі кананізатарскай палітыкай чырвонага Крамля й плянівым зынчэннем беларускага народу. Да гэтых стратаў у жыхарстве треба дадаць вялізарнае вынічэнне нацыянальных і культурных дасягніній беларускага народу й поўнае эканамічнае абыядненне нашай Бецькаўшчыны.

Весь што «дала» Каstryчнікі паводле

П. Залужны

За мінулы тыдзень

(нс) Савецкія «спутнікі» ня толькі заскруцілі галаву Хрушчову, але і разбудзілі Захад із салодкага сну ды ацвердзілі ў ілюзію. Ангельскі прэм'ер Максіміян чыгара прызнаў, што камуністичная небісъпека ніколі ня была така пажажай, як цяпер. У параўнанні зь іншымі аптымізмамі ў савецкіх школаў: даценты, аспіранты, мадалысты, пісменнікі і пасторы, педагогі, арганізаторы і кіраўнікі краязнаўчай працы ў правінцыі. Разам з масавым зынчэннем інтэлігэнцыі. Разам з масавым зынчэннем інтэлігэнцыі. Разам з масавым зынчэннем інтэлігэнцыі.

Нягледзічы на ўсё гэтыя мерапрыемствы Айзэнгайзэр даўней застаецца пад ахвярніцтвам вострай кртыкі і на толькі з боку апазыцыйнай дэмакратычнай партыі. Ведама, што на галаву таго, хто стаіць наўвышэй, першыя ляўры, але і першыя камені, або навет тухлыя яйкі. Але ці тут толькі вылічча віна Айзэнгайзера, калі абедзве палаты амэрыканскага парламента загадзілі ўсіх залікліх ахвяраў, пад ахвярніцтвам ахвяраў.

Маскоўскія верхаводы бачна разумеюць, што іхня агрэсіўная палітыка авантураў наўмысна падзеяла на тое, што беларускі землі пусцелеюць і зарастаюць хмызняком. У выніку, тэртыярыяльная Беларусь, якая паводле афіцыйных дадзеных, у 1956 годзе мела толькі восем мільёнаў жыхарства. Калі сэрэдні прырост дараслага насельніцтва па ўсім Савецкім Саюзе за апошнія два гады раўненча

нікі разглядаюць вынікі гэтых выbaraў як упадак папуляраціі Айзэнгайзера ў сувязі з апошнім падзеямі ў савецкім дасягніні.

Так, ці інакш, гэта можа быць дадатковым штурмом для цяперашніх адміністрацый да большай актыўнасці.

*

Маскоўскія верхаводы бачна разумеюць, што іхня агрэсіўная палітыка авантураў наўмысна падзеяла на тое, што беларускі землі пусцелеюць і зарастаюць хмызняком. У выніку, тэртыярыяльная Беларусь, якая паводле афіцыйных дадзеных, у 1956 годзе мела толькі восем мільёнаў жыхарства. Калі сэрэдні прырост дараслага насельніцтва па ўсім Савецкім Саюзе за апошнія два гады раўненча

нікі разглядаюць вынікі гэтых выbaraў як упадак папуляраціі Айзэнгайзера ў сувязі з апошнім падзеямі ў савецкім дасягніні. Айзэнгайзэр падзеяў, якія залікліх ахвяраў, пад ахвярніцтвам ахвяраў.

АНТИКАМУНІСТЫЧНЫ МІТЫНГ

У МЭЛЬБУРНЕ

У Мэльбурне 3-га лістапада сёлета, у першай гадавіне вугорскай трагедыі, адбыўся вялікі антикамуністычны мітинг.

Арганізаваў яго Міжнародны Камітэт народу з захадаў залізу (сядзіба якога ёсьць Згуртаванне Беларусаў у Вікторы) у вадні з найбольшых заліяў Мэльбурна — Сіты Таўн Гол.

Больш за 1 600 нова-Аўстралійцаў (эмігрантаў) і Аўстралійцаў прысутнічала на мітингу.

У прэзыдымоне, апрача 6 прамоўцаў, занялі месца 13 прадстаўнікоў панявленых Масквой нарадаў (ад імя Беларусі быў сп. М. С.)

Павату ў учасці настрой мітынгу накінупілі вялікія плякаты-фатаграфіі — дакументы савецкага злачынства над вугорскім народам у мінульым годзе, ад паведнай музыкой.

Павату ў учасці настрой мітынгу накінупілі вялікія плякаты-фатаграфіі — дакументы савецкага

Ф. Кушель

Бітва ля ракі Ворсклы

У канцы 12-га ѹ пачатках 13-га стагодзьдзяў на далёкіх, бязъмежных прасторах Азіі сталіца падзея, якія заважылі ды важаць мо ѹ да сяняня на ѹсёй наго княстваў. Ня дзіва, што хоць не-гісторый ўсходнія Эўропы, а гэтым са-мым і на єўрапейскай гісторый наагул. У гэтын часе якраз хан Манголаў Тому-чын задзіноў, паняволявочы сілою мангольскай хва-зброй, вандроўныя плямёны Сяроднія Азіі ѹ вадну вялікую дзяржаву, выя-вішы пры гэтым геніяльных арганіза-цыйных ѹ вайсковых здольнасцей. У ва-дрозненіне ад іншых мангольскіх ха-наў, ён называў сябе Чынгіс, гэта значыцца — Вялікім Ханам і наважыў зава-дзяць съвет. Першы наступ на мяне-чынішчыца. Ад Кіева Батый пайшоў да заваёвы съвету Чынгіс-Хана

зімой на ўсёй наадзе, што татарская горды сустракалі на сваім шляху. Нарэшце, перайшоўши ў кароткім часе, ён прагнаў дына-стюю, што там панавала, і абесціці съвету Чынгіс-Хана ѹ вадну вялікую дзяржаву, выя-вішы пры гэтым імперию Харэму, якая складалася з колькіх туркменскіх эмі-рстваў на прасторах сяняшніх Афга-ністану і Туркестану. Пасыль быў за-ваиваны Индія па раку Инд і Персія. Дзяйшоўши ѹ сваім пераможным паходзе да Каспійскага мора, Чынгіс-Хан вы-дзяліў асобную армію пад камандай свайго сына Тулуя, якая пераплыла Волгу ѹ накіравалася на заход, заваёў-вась Эўропу. Поляўцы, што засяялі ѹ таях часы ўсходнія стэпавыя прасторы сяняшніх Украіны, сутыкнуўшысь з нязычонымі мангольскімі гордамі, уця-кли ѹ межы пайдзённых рускіх кня-стваў. Тутка яны падзяліліся з войскамі згаданых княстваў і спрабавалі суполь-німі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223 годзе тая славутая бітва, у выніку якое было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула назад на Усход, дзе над ніжнім Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак, у першай палове 13-га стагодзьдзя на прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое абаўраліся на заходзе на Дністры, на ўсходзе сяглі Вялікага Акіяну, ахапляючы ѹ Кітай, і Харэзм і цэлы съязд іншых тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227 годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-го сына, хана Залатое Арды Батыя на далейшую заваёву Захаду. Батый павёў сваімі сіламі даць адпор наезнікам Тулуя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223 годзе тая славутая бітва, у выніку якое было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула назад на Усход, дзе над ніжнім Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак, у першай палове 13-га стагодзьдзя на прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое абаўраліся на заходзе на Дністры, на ўсходзе сяглі Вялікага Акіяну, ахапляючы ѹ Кітай, і Харэзм і цэлы съязд іншых тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227 годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-го сына, хана Залатое Арды Батыя на

далейшую заваёву Захаду. Батый павёў

сваімі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223

годзе тая славутая бітва, у выніку якое было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула назад на Усход, дзе над ніжнім

Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак,

у першай палове 13-га стагодзьдзя на

прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-

ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое

абаўраліся на заходзе на Дністры, на

южніх тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227

годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-

го сына, хана Залатое Арды Батыя на

далейшую заваёву Захаду. Батый павёў

сваімі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223

годзе тая славутая бітва, у выніку якое

было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы

гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей

яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула

надада назад на Усход, дзе над ніжнім

Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак,

у першай палове 13-га стагодзьдзя на

прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-

ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое

абаўраліся на заходзе на Дністры, на

южніх тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227

годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-

го сына, хана Залатое Арды Батыя на

далейшую заваёву Захаду. Батый павёў

сваімі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223

годзе тая славутая бітва, у выніку якое

было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы

гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей

яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула

надада назад на Усход, дзе над ніжнім

Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак,

у першай палове 13-га стагодзьдзя на

прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-

ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое

абаўраліся на заходзе на Дністры, на

южніх тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227

годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-

го сына, хана Залатое Арды Батыя на

далейшую заваёву Захаду. Батый павёў

сваімі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223

годзе тая славутая бітва, у выніку якое

было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы

гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей

яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула

надада назад на Усход, дзе над ніжнім

Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак,

у першай палове 13-га стагодзьдзя на

прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-

ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое

абаўраліся на заходзе на Дністры, на

южніх тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227

годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-

го сына, хана Залатое Арды Батыя на

далейшую заваёву Захаду. Батый павёў

сваімі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223

годзе тая славутая бітва, у выніку якое

было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы

гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей

яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула

надада назад на Усход, дзе над ніжнім

Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак,

у першай палове 13-га стагодзьдзя на

прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-

ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое

абаўраліся на заходзе на Дністры, на

южніх тагачасных краін.

Пасыль съмерці Чынгіс-Хана ѹ 1227

годзе ягоны сын Джуны накіраваў свай-

го сына, хана Залатое Арды Батыя на

далейшую заваёву Захаду. Батый павёў

сваімі сіламі даць адпор наезнікам Ту-луя. Абедзіве варожы арміі сутэрлі-ся ракі Калкі. Тутка ѹ адбылася ѹ 1223

годзе тая славутая бітва, у выніку якое

было дазванінья зынішчане. Ачысьці-шы

гэтым чынам шлях на заход, пера-можна армія Тулуя дышла да Дніпра. Далей

яна не пайшла ѹ неўзабаве па-вірнула

надада назад на Усход, дзе над ніжнім

Волгаю быў заснаваны новая манголь-ская дзяржава — Залатая Арда. Гэтак,

у першай палове 13-га стагодзьдзя на

прасторы сяняшніх пайдзённых ўсход-них Ресей ды Украіны паўсталі магут-

ная імперия Чынгіс-Хана, межы якое

абаўраліся на заходзе на Дністры, на

южніх тагачасных краін.

